

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ NACIONALINIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

2023-12- 21 Nr. 4D-2023/1-984
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2023 m. rugsėjo 26 d. gavo X (toliau citatose ir tekste – Pareiškėjas) skundą „Dėl absoliutaus Nacionalinio visuomenės sveikatos centro darbuotojų biurokratizmo ir neveikimo“.

2. Pareiškėjas skunde nurodo:

2.1. 2023 m. rugpjūčio 23 d. buvo gautas Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau citatose ir tekste – Centras) paaiškinimas „dėl mano 2023-08-10 pateikto skundo Nr. (04 4.80 Mr)2, kurį jie persiuntė Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai. Paaiškiniame Centro direktorius V. G. nurodo, kad Centras neva tai dirba gerai, bet akivaizdu, kad procesas yra vilkinamas ir gyventojų sveikata Centrai nerūpi“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

„G. L. paaiškiniame mini, kad 2022 m. lapkričio 11 d. rašte Nr. (10-12 4.80 Mr)2-54199 buvo nurodyta UAB „A“ B turgavietės, <...>, Vilniuje [toliau citatose ir tekste – Bendrovė, Turgavietė], numatyti ir įgyvendinti įrenginių keliamo triukšmo mažinimo priemonės. Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo [toliau citatose ir tekste – Įstatymas] 22 straipsnio 4 dalyje yra nurodyta, kad juridiniai asmenys, užsiimantys prekyba, triukšmo mažinimo priemonės privalo įgyvendinti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų. To paties 22 straipsnio 9 dalyje yra pažymėta, kad triukšmo valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimo-higienos paso užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai, galiojimą. Ar buvo Bendrovei panaikintas higienos paso užsiimti ūkine veikla galiojimas? Jeigu nebuvo, kodėl tuomet nėra vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai?“

2.2. „2023 vasario mėnesį aš asmeniškai kreipiausi į Vilniaus miesto savivaldybės [toliau citatose ir tekste – Savivaldybė] Administracinės veiklos skyrių ir jų atsakymas buvo, kad jokio rašto apie kurį rašo V. G. jie nėra gavę (Centro Vilniaus departamento 2022 m. spalio 31 d. raštas Nr. (10-12 4.80 Mr) 2-52673 „Dėl Bendrovės įrenginių keliamo triukšmo prevencijos ir informacijos pateikimo“; [toliau citatose ir tekste – Centro raštas]). Paskambinus Centro darbuotojai E., jinau patvirtino, kad rašto jie neišsiuntė dėl kažkokių techninių nesklaidumų. Dabar G. L. nurodo netgi metaduomenis, kad toks raštas buvo siųstas, o Savivaldybės Administracinės veiklos skyrius jį gavo ir netgi atsiuntė atsakymą. Šį faktą yra būtina patikrinti. Bet bet kokių atveju, jeigu toks raštas ir buvo siųstas, tai rodo galimą Centro darbuotojų tyčinį aplaidumą arba tyčinį neveikimą, kadangi Centras negali nežinoti procedūrų, kad Savivaldybės Administracinės veiklos skyrius gali imtis poveikio priemonių tik tokiu atveju, jeigu asmuo bus ne tik patrauktas

administracinė atsakomybė, bet nubaustas už padarytą nusižengimą, ir nebus įvykdęs numatytų poveikio priemonių. Akivaizdu, kad toks raštų siuntinėjimas yra absoliučiai beprasmiškas, tiesiog imituojant kažkokią veiklą iš anksto žinant apie būsimą rezultatą arba apie rezultato nebuvimą.“

2.3. „Dar V. G. aiškina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso [toliau citatose ir tekste – ANK] 39 straipsnio nuostatomis, administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaiškėjimo dienos. Taip, galima paskirti nuobaudą per dvejus metus, nes po to netgi ir nuobaudos paskirti nebegalima. Bet vadovaujantis to paties ANK 32 straipsnio 2 dalies nuostatomis, administracinė nuobauda ir administracinio poveikio priemonė skiriamos vadovaujantis teisės viršenybės, teisingumo, operatyvumo, protingumo ir proporcingumo principais. Tai taip išeitų, kad pagal V. G. ir Centrą, nuobaudos skyrimas ne vėliau, kaip per dvejus metus, kai yra aiškus pažeidimas, jį darantis ir nereaguojantis asmuo, kai yra visiškai nesvarbi gyventojų ir mokesčių mokėtojų sveikata, atitinka teisės viršenybės, teisingumo, operatyvumo, protingumo ir proporcingumo principus. Dar noriu pažymėti, kad mums gyventojams mažai rūpi nuobaudų skyrimai, nes mums visų pirma ir svarbiausia, yra sumažinti nakties metu skleidžiamą triukšmą, dėl kurio mes negalime normaliai ilsėtis. Bet kokių atveju tokie Centro paaiškinimai yra mažų masžiausiai absurdiški ir prasilenkintys su Lietuvos Respublikos įstatymais, bei teisės aktais.“

3. Pareiškėjas prašo Seimo kontrolierės „priimti mano skundą, kadangi pagal mano išdėstytas aplinkybes ir Centro paaiškinimus susidaro akivaizdus įspūdis, kad Centro darbuotojai galimai tyčia nevykdo jiems priklausančių pareigų ir taip galimai tenkina tam tikrų atskirų grupių, bet ne visuomenės interesus.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė, gavusi ankstesnį Pareiškėjo skundą, 2023 m. rugpjūčio 22 d. raštu Nr. 4D-2023/1-827/3D-1742 (toliau citatose ir tekste – SK raštas) persiuntė skundą Centrai, pažymėdama:

4.1. „Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2023 m. rugpjūčio 10 d. gavo Pareiškėjo skundą dėl Centro pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai nesprenžiant Bendrovės šaldymo įrenginių aušyklių keliamo triukšmo valdymo problemos (toliau – Skundas).“

„Įvertinusi Skundo aplinkybes ir atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo [12 straipsnio 1 dalis, 17 straipsnio 1 dalies 6 punktą] ir kitų teisės aktų [Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-1058 10.1, 10.2, 11.1.14, 11.2.5, 11.2.6 papunkčiais] nuostatas Seimo kontrolierė priėmė sprendimą atsisakyti nagrinėti Skundą dėl šių priežasčių: 2.1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pavyzdžiui, institucijai (pareigūnams) nustatyta tvarka nepateikus atsakymo į kreipimąsi raštu, nepagrįstai ar nemotyvuotai atsisakant spręsti rūpimą klausimą ar pateikti paaiškinimus, papildomą informaciją, dokumentus, nenurodant priimto sprendimo apskundimo tvarkos ir pan.), tačiau Seimo kontrolieriai nėra įgalioti spręsti triukšmo valdymo klausimų ir priimti su tuo susijusių atitinkamų sprendimų. 2.2. Skundo aplinkybes tikslinga nagrinėti kitoje institucijoje – Centre. [...].“

4.2. „Įvertinus Skunde nurodytas aplinkybes ir prie Skundo pridėtų dokumentų (kopijos) turinį, nustatyta, kad Pareiškėjas dėl [...] šaldymo įrenginių aušyklių keliamo triukšmo kreipėsi į Centrą. Įstaiga atliko patikrinimą, nustatė, kad triukšmas viršijo nustatytus leidžiamus triukšmo ribinius dydžius, ir Bendrovės administracijai teikė nurodymą iki 2022 m. rugpjūčio 29 d. numatyti ir įgyvendinti įrenginių keliamo triukšmo mažinimo priemones Turgavietėje. Atlikus Bendrovės

grįžtamąją visuomenės sveikatos saugos kontrolę nustatyta, kad Bendrovė triukšmo mažinimo ir prevencijos priemonių neįgyvendino ir Turgavietės įrenginių skleidžiamas triukšmas nakties metu viršijo leidžiamą lygį. Informacija apie grįžtamosios kontrolės metu nustatytą triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimą buvo perduota Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriui dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo. Pažadėta spręsti klausimą dėl Bendrovės atsakingo asmens patraukimo administracinėn atsakomybėn. Vis dėlto, Pareiškėjas Skunde rašo, kad problema liko neišspręsta.“

4.3. „Įvertinus problemos svarbą Pareiškėjui bei siekiant, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai būtų priimami ir įgyvendinami tuo žemiausiu viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi (subsidiarumo principas), dėl Skunde nurodytų aplinkybių tikslinga tarpininkaujant kreiptis į Centro direktorių.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalimi, 20 straipsnio 3 dalimi, Centro direktoriaus prašoma išnagrinėti Pareiškėjo Skunde nurodytas aplinkybes ir teisės aktų nustatyta tvarka bei terminais pateikti jam motyvuotą atsakymą, taip pat informuoti apie Bendrovės administracijai pateikto nurodymo (ne)įvykdymą, jeigu nurodymas neįvykdytas – informuoti, kokių priemonių imtasi, kad triukšmo lygis nebūtų viršijamas (atkreipiant dėmesį į tai, kad administracinės nuobaudos paskyrimas neatleidžia administracinį nusižengimą padariusio asmens nuo pareigos, už kurios nevykdymą buvo paskirta administracinė nuobauda [...]), jeigu jokių priemonių nesiimta – paaiškinti, kodėl. Imtis priemonių pažeidimams šalinti, jeigu tokių būtų nustatyta. [...].“

5. Centras Pareiškėjui pateikė 2023 m. rugsėjo 22 d. atsakymą Nr. (04 4.80 Mr)2-43860 (toliau – Atsakymas), kuriame nurodyta:

„Centras gavo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos [...] raštu [...] (reg. Centre 2023-08-23 Nr. 1-73122) persiūtą Jūsų 2023 m. rugpjūčio 10 d. Skundą ir teikia susijusią informaciją, paaiškinimus.

Centro Vilniaus departamente buvo gautas ir išnagrinėtas Pareiškėjo 2022 m. birželio 30 d. prašymas (reg. Centre 2022-07-01 Nr. 1-102130). Centro Vilniaus departamento 2022 m. lapkričio 11 d. rašte Nr. (10-12 4.80 Mr)2-54199 „Dėl grįžtamosios visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu atliktų matavimų rezultatų“ (toliau – Raštas) buvo nurodyta, kad Bendrovės operatyviosios visuomenės sveikatos saugos kontrolės metu atliktais matavimais dėl šaldymo įrenginių aušyklių (toliau – įrenginiai) keliamo triukšmo Jūsų gyvenamosiose patalpose [...] nustatytas Lietuvos higienos normos HN 33:2011 [Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymu Nr. V-604; toliau citatose ir tekste – Higienos norma] reikalavimų pažeidimas ir administracijai buvo teiktas nurodymas numatyti ir įgyvendinti įrenginių keliamo triukšmo mažinimo priemones.

Vadovaujantis Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento [patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946; toliau citatose ir tekste – Reglamentas] ir Triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų vykdymo kontrolės tvarkos aprašo [patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-641; toliau citatose ir tekste – Tvarkos aprašas] nuostatomis, atlikus Bendrovės grįžtamąją visuomenės sveikatos saugos kontrolę (toliau – grįžtamoji kontrolė), remiantis nakties metu atliktų laboratorinių triukšmo matavimų duomenimis [Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus Fizikinių veiksnių tyrimų poskyrio 2022 m. spalio 12 d. Aplinkos triukšmo tyrimo protokolas Nr. F-AT-452/202], konstatuota, kad Bendrovė triukšmo mažinimo ir prevencijos priemonių neįgyvendino, Bendrovei priklausančių veikiančių įrenginių skleidžiamas ekvivalentinis garso slėgio lygis Jūsų gyvenamosiose patalpose siekė 38 dBA ir viršijo Lietuvos higienos norma

HN 33:2011 nustatyta 35 dBA ekvivalentinį garso slėgio lygį, taikomą gyvenamosioms patalpoms nakties metu.

Šiuo metu už Higienos normos reikalavimų pažeidimą Centro Vilniaus departamente yra pradėta administracinio nusižengimo teiseną Bendrovės paskirto atsakingo asmens atžvilgiu. Vadovaujantis ANK 39 straipsnio nuostatomis, administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaiškėjimo dienos.

Rašte taip pat buvo nurodyta, kad Centro Vilniaus departamentas, vadovaudamasis Įstatymo 27 straipsnio 2 dalimi, Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašo [patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 321; toliau citatose ir tekste – Kontrolės aprašas] 13 punktu, informaciją apie grįžtamosios kontrolės metu nustatytą triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimą perdavė Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriui dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo.

Pažymime, kad Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriui buvo išsiųstas Cento raštas ir pridedame šį faktą patvirtinantį rašto nuorašą su detaliais metaduomenimis.

Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyrius 2023 m. lapkričio 4 d. raštu Nr. A51-163710/22(3.3.2.26E-ADV) „Dėl rašto tyrimo“ Centru pateikė atsakymą [...].“

6. Centras 2022 m. spalio 31 d. raštu Nr. (10-12 4.80 Mr)2-52673 (Centro raštas) kreipėsi į Savivaldybę, pažymėdamas:

„Centro Vilniaus departamentas nagrinėjo <...>, Vilniuje, gyventojų 2022 m. birželio 30 d. skundą dėl Turgavietės šaldymo įrenginių aušyklių (toliau – įrenginiai) keliamo triukšmo. [...] atlikus laboratorinius triukšmo matavimus 2022 m. liepos 20 d. nakties metu nustatyta, kad veikiančių Turgavietės įrenginių skleidžiamas ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamosiose patalpose [...] viršijo Higienos normos 7 punktu (1 lentelė 1 punktas) nustatytą 35 dBA ekvivalentinį garso slėgio lygį, taikomą gyvenamosioms patalpoms nakties metu.

Vadovaujantis Įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 2 punktu, Bendrovės administracijai nurodyta iki 2022 m. rugpjūčio 29 d. numatyti ir įgyvendinti įrenginių keliamo triukšmo mažinimo priemonės Turgavietėje. Informacija apie Turgavietėje įgyvendintas įrenginių triukšmo mažinimo priemonės Centro Vilniaus departamente nurodytu terminu ir iki šiol nebuvo gauta.

Grįžtamosios visuomenės sveikatos saugos kontrolės [...] metu atlikus pakartotinius matavimus pas gyventojus 2022 m. spalio 11 d. nakties metu nustatyta, kad veikiančių Turgavietės įrenginių skleidžiamas ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamosiose patalpose [...] viršijo Higienos norma HN nustatytą 35 dBA ekvivalentinį garso slėgio lygį, taikomą gyvenamosioms patalpoms nakties metu.

Grįžtamosios kontrolės metu nustatyta, kad operatyviosios kontrolės metu nustatyti Higienos normos 7 punkto (1 lentelės 1 punkto) pažeidimai nepašalinti, veikiančių Turgavietės įrenginių keliamas triukšmas gyvenamosiose patalpose viršijo leistiną lygį.

Vadovaudamiesi Įstatymo 27 straipsnio 2 dalimi, Kontrolės aprašo 13 punktu, informaciją apie nustatytus triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimus teikiame Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriui dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo. Apie Bendrovės atsakingam asmeniui taikytą administracinę atsakomybę informuosime Savivaldybės Administracinės veiklos skyrių Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių [...] nustatyta tvarka papildomai.“

7. Savivaldybės 2022 m. lapkričio 4 d. rašte, adresuotame Centru, Nr. A51-163710(3.3.2.26E-ADV) nurodyta:

„Savivaldybės administracija gavo Jūsų Raštą (Savivaldybėje registruota 2022 m. spalio 31 d., reg. Nr. A50-41601/22) dėl iš Turgavietės skleidžiamo triukšmo <...>, Vilniuje.

Kontrolės aprašo [...] 10 punkte nurodyta, kad „Kontrolieriams per patikrinimą nustatčius sveikatos apsaugos ministro patvirtintų triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimų, Triukšmo šaltinių valdytojams pateikiami reikalavimai neviršyti triukšmo ribinių dydžių“. Kontrolės aprašo 12 punkte nurodyta, kad „pasibaigus [...] nurodytiems terminams, sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka vykdoma triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų vykdymo kontrolė“. Kontrolės aprašo 13 punkte nurodyta, kad „triukšmo šaltinio valdytojui per [...] nurodytus terminus neįvykdžius jam pateiktų reikalavimų neviršyti triukšmo ribinių dydžių, Kontrolieriai priima sprendimą pagal ANK pradėti administracinio nusižengimo teiseną dėl Triukšmo valdymo įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių triukšmo valdymą, nevykdymo ar pažeidimo ir kreipiasi į savivaldybės administraciją, kurioje yra Triukšmo šaltinis, dėl kurio nustatytas triukšmo ribinių dydžių viršijimas, su prašymu taikyti Įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodytus veiksmus“.

Savivaldybės administracija galės imtis Įstatyme ir Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklėse [...] (toliau – Taisyklės) numatytų poveikio priemonių Bendrovės atžvilgiu tik tuo atveju, jei Jūsų nurodymo asmuo neįvykdys ir jis bus ne tik patrauktas administracinėn atsakomybėn, bet ir nubaustas už padarytą nusižengimą, tai yra jo atžvilgiu bus priimtas ir įsiteisės nutarimas administracinio nusižengimo byloje arba kaltas asmuo geranoriškai įvykdys administracinį nurodymą – sumokės jame nurodytą baudą, jei toks nurodymas buvo įrašytas į administracinio nusižengimo protokolą.

Savivaldybės administracija galės spręsti klausimą dėl poveikio priemonių taikymo pagal Įstatymą ir Taisykles tik tuomet, kai gaus iš Jūsų reikalingą ir tikslią informaciją apie atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus pagal teisės aktų reikalavimus.“

8. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Centrą ir Savivaldybės administraciją:

8.1. Seimo kontrolierė Centro prašė pateikti motyvuotus paaiškinimus, ar Bendrovė pritaikė triukšmo mažinimo priemones, jeigu ne – nurodyti motyvuotas priežastis ir informuoti, kokių priemonių Centras ėmėsi arba ketina imtis, kad triukšmo lygis Turgavietėje būtų sumažintas, jeigu jokių priemonių nesiiimta – paaiškinti, kodėl, ar Bendrovei pritaikyta administracinė atsakomybė už Higienos normos reikalavimų pažeidimą, jeigu ne – nurodyti motyvuotas priežastis ir informuoti, kada tai ketinama atlikti, dėl pažymos 2.3 papunktyje nurodytų aplinkybių, kartu paaiškinant, ar Centras, šiuo atveju spręsdamas administracinės atsakomybės taikymo Bendrovei klausimus, nevilkina proceso, vadovaujasi teisės viršenybės, teisingumo, operatyvumo, protingumo ir proporcingumo principais (pvz., jeigu administracinė nuobauda vis dar nepaskirta), ar Centras per metus (nuo 2022 m. spalio 31 d. rašto Savivaldybei pateikimo ir įsipareigojimo papildomai informuoti Savivaldybę apie Bendrovės atsakingam asmeniui taikytą administracinę atsakomybę) raštu pateikė Savivaldybei reikalingą informaciją (apie tai, ar Bendrovė buvo ne tik patraukta administracinėn atsakomybėn, bet ir nubausta už galimai padarytą nusižengimą, tai yra jos atžvilgiu buvo priimtas ir įsiteisėjo nutarimas administracinio nusižengimo byloje arba Bendrovė geranoriškai įvykdė administracinį nurodymą – sumokėjo jame nurodytą baudą, jei toks nurodymas buvo įrašytas į administracinio nusižengimo protokolą), jeigu taip – pateikti rašto kopiją, jeigu ne – nurodyti motyvuotas priežastis ir informuoti, kada tai ketinama atlikti, ar „buvo Bendrovei panaikintas higienos paso užsiimti ūkine veikla galiojimas? Jeigu nebuvo, kodėl tuomet nėra vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai?“, kokių tikslu, kuriomis teisės aktų nuostatomis buvo vadovautasi siunčiant Savivaldybės administracijai informaciją Centro raštu, galimai žinant, kad pateikta informacija nesudaro pagrindo Savivaldybei imtis Įstatyme ir Taisyklėse numatytų poveikio priemonių Bendrovės atžvilgiu, kaip Centras siūlytų kuo greičiau spręsti triukšmo Turgavietėje mažinimo klausimus ir kokių priemonių šiai problemai spręsti imsis ir kt.

8.2. Seimo kontrolierė Savivaldybės administracijos prašė pateikti motyvuotus paaiškinimus, ar Savivaldybės administracija gavo Centro informaciją apie tai, ar Bendrovė buvo ne

tik patraukta administracinė atsakomybė, bet ir nubausta už galimai padarytą nusižengimą, tai yra jos atžvilgiu buvo priimtas ir įsiteisėjęs nutarimas administracinio nusižengimo byloje arba Bendrovė geranoriškai įvykdė administracinį nurodymą – sumokėjo jame nurodytą baudą, jei toks nurodymas buvo įrašytas į administracinio nusižengimo protokolą, jeigu taip – pateikti rašto kopiją, dėl pažymos 2.2 papunktyje nurodytų aplinkybių, kad Savivaldybės administracija nėra gavusi Centro rašto, jeigu šis raštas buvo gautas, informuoti, kada, ar būtent į šį raštą Centrai yra pateiktas Savivaldybės administracijos atsakymas, kaip Savivaldybės administracija siūlytų spręsti triukšmo Turgavietėje mažinimo klausimus ir kokių priemonių šiai problemai spręsti imsis.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

9. Iš Centro Vilniaus departamento Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos, paaiškinimų, dokumentų nustatyta:

9.1. „Turgavietėje operatyviosios visuomenės sveikatos saugos kontrolės (toliau – operatyvioji kontrolė) metu buvo atlikti matavimai dėl šaldymo įrenginių aušyklių (toliau – įrenginiai) keliamo triukšmo pareiškėjo, kurio skundo pagrindu buvo vykdyta operatyvioji kontrolė (toliau – Pareiškėjas), gyvenamosiose patalpose ir nustatytas Higienos normos reikalavimų pažeidimas, todėl Bendrovės administracijai buvo teiktas nurodymas numatyti ir įgyvendinti įrenginių keliamo triukšmo mažinimo priemones.

Vadovaujantis Reglamento ir Tvarkos aprašo nuostatomis, buvo atlikta Bendrovės grįžtamoji visuomenės sveikatos saugos kontrolė (toliau – grįžtamoji kontrolė), remiantis nakties metu [pagal Įstatymo 2 straipsnio 9 punkte nurodytą nakties meto apibrėžimą, nakties metas yra nuo 22 val. iki 7 val.] atliktų laboratorinių triukšmo matavimų duomenimis [Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Sveikatos rizikos veiksnių vertinimo skyriaus Fizikinių veiksnių tyrimų poskyrio 2022 m. spalio 12 d. Aplinkos triukšmo tyrimo protokolas Nr. F-AT-452/2022], konstatuota, kad Bendrovė triukšmo mažinimo ir prevencijos priemonių neįgyvendino, todėl už Higienos normos reikalavimų pažeidimą Centro Vilniaus departamente buvo pradėta administracinio nusižengimo teisea Bendrovės paskirto atsakingo asmens atžvilgiu.

Informuojame, kad, vadovaujantis ANK 610 straipsniu, 2023 m. spalio 10 d. Bendrovės paskirtam atsakingam asmeniui buvo surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. NVSC-ANR_P-324-2023 (10-12 6.3) ANP-95 su administraciniu nurodymu. Administracinė atsakomybė traukiamam asmeniui neįvykdžius administracinio nurodymo, t. y. iki protokole nurodytos datos – 2023 m. spalio 25 d. – nesumokėjus baudos, šis nurodymas laikomas negaliojančiu pagal ANK 613 straipsnio 1 dalį. Administracinės bylos nagrinėjimo žodinio proceso tvarka data numatyta 2023 m. lapkričio 29 d. Apie tolesnius administracinių nusižengimų teisenos veiksmus bei priimtus sprendimus Seimo kontrolierių įstaigą informuosime papildomai.“

9.2. „Centro Vilniaus departamentas, vadovaudamasis Įstatymo 27 straipsnio 2 dalimi, Kontrolės aprašo 13 punktu, informaciją (Centro raštu [...]) apie operatyviosios kontrolės metu nustatytą triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimą perdavė Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriui dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo. Šis raštas Pareiškėjui yra žinomas, kadangi Centras jam yra pateikęs rašto nuorašą su metaduomenimis.

Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyrius 2022 m. lapkričio 4 d. raštu Nr. A51-163710/22(3.3.2.26E-ADV) „Dėl rašto tyrimo“ Centrai pateikė atsakymą, kad „galės imtis Įstatyme ir Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklėse, patvirtintose Savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-211 (2017 m. gegužės 31 d. sprendimo Nr. 1-994 redakcija [toliau citatose ir tekste – Taisyklės]) [...] numatytų poveikio priemonių Bendrovės atžvilgiu tik tuo atveju, jei nurodymo asmuo neįvykdys ir jis bus ne tik patrauktas administracinė atsakomybė, bet ir nubaustas už padarytą nusižengimą, tai yra jo atžvilgiu bus priimtas ir įsiteisėjęs nutarimas administracinio nusižengimo byloje arba kaltas asmuo geranoriškai įvykdys administracinį nurodymą – sumokės jame nurodytą baudą, jei toks nurodymas buvo įrašytas į administracinio

nusižengimo protokolą“. Šis raštas Pareiškėjui yra žinomas, kadangi Centras jam yra pateikęs rašto nuorašą su metaduomenimis.

Atsižvelgdamas į Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriaus 2022 m. lapkričio 4 d. rašte Nr. A51-163710/22(3.3.2.26E-ADV) [...] pateiktą informaciją, Centras, baigęs administracinio nusižengimo teiseną Bendrovės atsakingo asmens atžvilgiu, jeigu šio asmens atžvilgiu bus priimtas ir įsiteisės nutarimas administracinio nusižengimo byloje, informaciją perduos Savivaldybės administracijos Administracinės veiklos skyriui.

Vadovaujantis ANK 39 straipsnio nuostatomis, administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaikšėjimo dienos, todėl administracinio nusižengimo teisenos vykdymas per įstatyme nustatytą terminą negali būti laikytinas vilkinimu.“

9.3. „Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo 27 straipsnio 2 dalimi savivaldybės įpareigotos taikyti triukšmo prevencijos priemonės, apriboti triukšmo šaltinių veiklą, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai. Kitų sąlygų taikyti triukšmo prevencijos priemonės nėra numatyta. Todėl Centro nuomone, minėtas savivaldybės tarybos sprendimas, numatantis savivaldybės veiksmus triukšmui valdyti tik tuo atveju, kai administracinė atsakomybėn traukiamas asmuo bus nubaustas už padarytą nusižengimą ir sumokės baudą, neatitinka Įstatymo nuostatų. Pažymėtina ir tai, kad taikant tokią Savivaldybės praktiką triukšmo prevencijos priemonių taikymas ir triukšmo šaltinio veiklos ribojimas nusitęsia ne tik administracinės teisenos vykdymo laikotarpiu, bet ir teisminių bylų nagrinėjimo laikotarpiu.“

9.4. „Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje nurodytos veiklos rūšys, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas, tarp šių veiklų nėra turgaviečių veiklos, todėl Bendrovė nėra subjektas, kurio veiklai vykdyti reikalingas leidimas-higienos pasas. Atsižvelgiant į tai, Bendrovei negali būti taikomas Įstatymo 22 straipsnio 9 dalies reikalavimas, kad triukšmo šaltinių valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimas-higienos pasas užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai.“

10. Iš Savivaldybės administracijos Seimo kontrolierei pateiktos informacijos, paaikškinimų, dokumentų nustatyta:

10.1. „Savivaldybės administracija nebuvo gavusi informacijos iš Centro Vilniaus departamento [...] apie Bendrovės atsakingą asmenį, kuris būtų nubaustas už nusižengimą ir nuobauda būtų įsiteisėjusi.“

10.2. „Savivaldybės administracija buvo gavusi Centro raštą (Savivaldybėje registruota 2022 m. spalio 31 d., reg. Nr. A50-41601/22) dėl iš Turgavietės skleidžiamo triukšmo.

2022 m. lapkričio 4 d. raštu Nr. A51-163710/22(3.3.2.26E-ADV) pateikėme atsakymą Centro Vilniaus departamentui.“

10.3. „Centro Vilniaus departamentas turėtų Bendrovės atsakingą asmenį patraukti administracinėn atsakomybėn ir nubausti už padarytą nusižengimą, tai yra jo atžvilgiu turi būti priimtas ir įsiteisėti nutarimas administracinio nusižengimo byloje arba kaltas asmuo geranoriškai turėtų įvykdyti administracinį nurodymą – sumokėti jame nurodytą baudą, jei toks nurodymas būtų įrašytas į administracinio nusižengimo protokolą. Tik tinkamai konstatavus, kad buvo padarytas administracinis nusižengimas ir konkretus asmuo kaltas dėl jo padarymo, atsiranda galimybė taikyti teisės aktuose numatytas poveikio priemones.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

11. Lietuvos Respublikos Konstitucija ir kiti įstatymai

11.1. *Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 straipsnis* – „Valstybė rūpinasi žmonių sveikata [...]“

11.2. *Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo* (toliau – VSPĮ):

15 *straipsnis* – „Nacionalinis visuomenės sveikatos centras: [...] 2) pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą; [...]“

21 *straipsnis* – „1. Saugi asmenų gyvenamoji aplinka užtikrinama šiomis priemonėmis: 1) [...] triukšmo, vibracijos, kitų kenksmingų fizikinių veiksnių ribojimas; [...] 8) kitos priemonės. 2. Valstybės ir savivaldybių institucijos pagal kompetenciją užtikrina šio straipsnio 1 dalyje numatytų priemonių vykdymą. 3. Lietuvos Respublikos arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiui [...] verstis veikla, nurodyta šio straipsnio 4 dalyje, leidžiama tik turint šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka išduotą leidimą-higienos pasą. [...]. 4. Veiklos rūšys, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas: 1) ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros įstaigų veikla (pagal sveikatos apsaugos ministro patvirtintą licencijuojamų ambulatorinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašą); 2) ligoninių veikla (pagal sveikatos apsaugos ministro patvirtintą licencijuojamų stacionarinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų sąrašą); 3) kita asmens sveikatos priežiūros veikla, patvirtinta sveikatos apsaugos ministro; 3¹) papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstaigų veikla; 4) ugdymo veikla: ikimokyklinio ugdymo veikla, bendrojo lavinimo mokyklų ugdymo veikla, vaikų neformaliojo švietimo mokyklų ugdymo veikla, profesinių mokyklų ugdymo veikla, aukštųjų mokyklų ugdymo veikla; 5) stacionarių socialinių paslaugų įstaigų veikla; 6) apgyvendinimo paslaugų veikla (viešbučių, motelių, svečių namų, kurortų sanatorijų, kurortų reabilitacijos centrų, kempingų, turizmo centrų, poilsio namų, jaunimo nakvynės namų veikla); 7) grožio paslaugų veikla (plaukų priežiūros paslaugos, veido priežiūros paslaugos, kūno priežiūros paslaugos, nagų priežiūros paslaugos, tatuiravimo paslaugos, ilgalaikio makiažo paslaugos, papuošalų vėrimo paslaugos); 8) soliariumų paslaugų veikla; 9) sporto klubų paslaugų veikla; 10) pirčių, saunų, baseinų paslaugų veikla; 11) skalbyklų paslaugų veikla; 12) kosmetikos gaminių gamyba; 13) žmogaus palaikų laidojimo paslaugų (žmogaus palaikų laikymo, paruošimo šarvoti, šarvojimo) teikimo veikla, kremavimo veikla, balzamavimo veikla; 14) stacionarių triukšmo šaltinių veikla triukšmo prevencijos zonose; 15) sveikatingumo paslaugų, kurias teikiant naudojami papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros produktai, gyvūnai ir kiti gyvi organizmai ir kurios nelicencijuojamos pagal Papildomosios ir alternatyviosios sveikatos priežiūros įstatymą, veikla.“

41 *straipsnis* – „5. Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė vykdoma sveikatos apsaugos ministro patvirtinto Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento nustatyta tvarka. [...]“

11.3. *Triukšmo valdymo įstatymo* (Įstatymas):

3 *straipsnis* – „1. Pagrindiniai triukšmo valdymo principai: 1) žmogaus apsauga nuo triukšmo – joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai; 2) žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas; [...] 2. Pagrindinės triukšmo valdymo priemonės: [...] 4) techninės priemonės triukšmo šaltiniuose (mažesnę triukšmą skleidžiančių šaltinių parinkimas, triukšmo mažinimas šaltinyje, triukšmo mažinimas poveikio vietoje); [...] 6) ūkinės veiklos sąlygų reglamentavimas ir triukšmo normavimas; 7) triukšmo kontrolė; [...]“

4 *straipsnis* – „Valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina: [...] 2) Lietuvos Respublikos ministerijos (Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Susisiekimo, Žemės ūkio); 4) savivaldybių institucijos [...]“

13 *straipsnis* – „1. Savivaldybių tarybos: [...] 2) tvirtina triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles; [...] 3. Savivaldybių institucijos privalo reikalauti, kad: 1) triukšmo šaltinių valdytojai tikslintų ir keistų triukšmo prevencijos veiksmų planus ir juos įgyvendintų, tikslintų ir

keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką; [...].“

22 straipsnis – „4. Triukšmo kontrolę atliekančios valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmenims triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus. Šiuos reikalavimus turi įvykdyti: [...] 2) juridiniai asmenys, užsiimantys prekyba, – ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų; [...] 9. Triukšmo šaltinių valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimo-higienos paso užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai, galiojimas.“

27 straipsnis – „2. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, savivaldybių institucijos kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija turi teisę laikinai: 1) apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą; 2) taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones; [...].“

30 straipsnis – „Asmenys turi teisę Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka: [...] 3) reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai.“

11.4. *Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI) 3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais [...].“

11.5. *Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...].“

11.6. *Vietos savivaldos įstatyme* nustatyta:

4 straipsnis – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 12) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių; [...].“

6 straipsnis – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 35) savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas; [...].“

12. Kiti teisės aktai

12.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 321 patvirtinto Valstybinės triukšmo kontrolės aprašo (Kontrolės aprašas):*

10 punktas – „Kontrolieriams per patikrinimą nustačius sveikatos apsaugos ministro patvirtintų triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimų, Triukšmo šaltinių valdytojams pateikiami reikalavimai neviršyti triukšmo ribinių dydžių. Kontrolierių reikalavimus Triukšmo šaltinių valdytojai turi įvykdyti per Įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 1, 2 ir 4 punktuose ir 5 dalyje nustatytus terminus [...].“

12 punktas – „Pasibaigus [...] nurodytiems terminams, sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka vykdoma triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų vykdymo kontrolė.“

13 punktas – „Triukšmo šaltinio valdytojui per [...] nurodytus terminus neįvykdžius jam pateiktų reikalavimų neviršyti triukšmo ribinių dydžių, Kontrolieriai priima sprendimą pagal ANK pradėti administracinio nusižengimo teiseną dėl Įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių triukšmo valdymą, nevykdymo ar pažeidimo ir kreipiasi į savivaldybės administraciją (-as), kurioje (-se) yra Triukšmo šaltinis, dėl kurio nustatytas triukšmo ribinių dydžių viršijimas, su prašymu taikyti Triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodytus veiksmus.“

12.2. *Sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946 patvirtinto Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento (Reglamentas) 65 punktas* – „Kontrolės metu nustatčius visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, administracinė atsakomybė taikoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nuostatomis.“

12.3. *Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-211 patvirtintų Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių (Taisyklės) 15 punktas* – „Savivaldybės administracija, gavusi rašytinę ar žodinę informaciją apie gamybinį-komercinį triukšmą: [...] 15.4. jei įsiteisėjus nutarimui administracinio nusižengimo byloje dėl triukšmo šaltinio valdytojo nubaudimo už Įstatymo ir (ar) Taisyklių pažeidimą vis dar nėra įvykdyti nurodyti reikalavimai, Savivaldybės administracija kartu su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija sprendžia, ar laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą ar taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

13. *Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2014 m. gegužės 9 d. nutarime (byla Nr. 47/2011)*, be kita ko, yra konstatavęs: „[...] Aiškindamas Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalį, Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių (Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 11 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai), taip pat kad žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija (Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai). Todėl toks ūkinės veiklos ribojimas, kuriuo siekiama apsaugoti žmonių sveikatą, traktuotinas kaip skirtas bendrai tautos gerovei užtikrinti ir, jeigu yra paisoma iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, savaime nelaikytinas pažeidžiančiu Konstituciją (Konstitucinio Teismo 2005 m. rugsėjo 29 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai). [...]“

14. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

2003 m. gruodžio 15 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-4-689-03 – „[...] Administracinių teisės pažeidimų tyrimas ir nuobaudos skyrimas yra procesinė veikla, kurią reglamentuoja specialus įstatymas – ATPK [pastaba: dabar – ANK]. [...] Administracinių teisės pažeidimų teisenoje dalyvaujantys subjektai yra specifiniai, [...]. Administracinių teisės pažeidimų teiseną iš esmės nuo viešojo administravimo skiriasi savo prigimtimi, kadangi ja yra įgyvendinamos valstybės nustatytos tam tikros prievartos priemonės subjektams, pažeidžiantiems įstatymais ir viešojo administravimo subjektų aktais nustatytas privalomas elgesio taisyklės; [...] administracinio pažeidimo teiseną iš esmės yra reglamentuojama ATPK normomis, kurios apibrėžia asmens patraukimo atsakomybėn, bylos iškėlimo, administracinio pažeidimo tyrimo, bylos nagrinėjimo ir kt. procedūras, taip pat teisenoje dalyvaujančius subjektus; administracinių teisės pažeidimų bylose priimamus sprendimus, jų įforminimą, apskundimą, vykdymą; [...] Vyriausybė ar jos įgaliota institucija negali atlikti stebėjimų ir apibendrinti institucijų (pareigūnų), traukiančių administracinę atsakomybę padariusius administracinius teisės pažeidimus asmenis bei nagrinėjančių administracinių teisės pažeidimų bylas, procesinės veiklos, nes tokios veiklos teisėtumo kontrolė yra griežtai reglamentuojama ATPK normomis ir ją gali vykdyti tik ATPK įvardyti subjektai. Išdėstyti argumentai leidžia daryti išvadą, kad administracinių teisės pažeidimų teiseną ir joje dalyvaujantys subjektai nepatenka į viešojo administravimo sistemą [...]“

2007 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵-990/2007 – „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. Priešingu atveju viešojo administravimo paslaugų vartotojui gali kilti neaiškumų, kaip ir koku būdu jis (paslaugų vartotojas) turi elgtis, siekdamas gauti kokybišką viešąją paslaugą.“

2017 m. rugsėjo 21 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS-805-492/2017 – „[...] Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2013 m. sausio 16 d. nutartyje civilinėje byloje 3 K-3-112/2013 yra išaiškinęs, kad Asmens teisė į sveikatos apsaugą ir sveiką aplinką užtikrinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 ir 54 straipsniuose, kuriuose, be kitų nuostatų, įtvirtinta valstybės pareiga rūpintis žmonių sveikata, valstybės ir visos visuomenės pareiga saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, nustatyti pagrindiniai Lietuvos valstybės aplinkos apsaugos politikos tikslai bei kryptys. [...].

Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 8 straipsnis saugo asmens teisę į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, būsto neliečiamybę ir susirašinėjimo slaptumą. Nors Konvencijoje nėra aiškiai įtvirtintos teisės į švarią ir ramią aplinką, tačiau Europos Žmogaus Teisių Teismas savo jurisprudencijoje yra atskleidęs platesnę teisės į būsto neliečiamybę turinį, nurodydamas, kad asmuo turi teisę į būsto neliečiamybės gerbimą, reiškiančią ne tik teisę į atitinkamą plotą, bet ir teisę į ramų naudojimąsi juo. Teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimai neapsiriboja konkrečiais ar fiziniais pažeidimais, pvz., neteisėtu patekimu į būstą, bet taip pat apima tuos, kurie nėra konkretūs ar fiziniai, pvz., triukšmas, tarša, kvapai ar kitos suvaržymo formos. Rimto pažeidimo priežastimi gali būti asmens teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimas, jei asmeniui užkertamas kelias netrukdomai naudotis namų patogumais (Europos Žmogaus Teisių Teismo 2003 m. liepos 8 d. sprendimas byloje Hatton ir kiti prieš Jungtinę karalystę, pareiškimo Nr. 36022/97, 96 p.). [...].“

2017 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017 – „Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, o sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą [...].“

2021 m. liepos 21 d. nutartis Administracinė byla Nr. eA-1611-629/2021 – «23. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijos 54 straipsnyje suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką; šiose normose ne tik įtvirtintas aplinkos apsaugos principas, pagal kurį, visi juridiniai ir fiziniai asmenys turi susilaikyti nuo tokių veiksmų, kuriais būtų daroma žala aplinkai ir joje gyvenantiems žmonėms, bet ir nustatomos teisinio poveikio priemonių taikymo prielaidos subjektams, nesilaikantiems nustatytų imperatyvų (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. birželio 1 d., 2005 m. gegužės 13 d. nutarimai). Pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnį, savarankiškosios savivaldybės funkcijoms yra priskiriami [...] bei triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas (35 p.). [...] 24. Triukšmo valdymo įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje nurodyta šio įstatymo paskirtis – reglamentuoti veiklos, kurią vykdant skleidžiamas triukšmas, valdymą, siekti išvengti klausos sutrikimų ar netekimo, apsaugoti žmonių gyvybę ir sveikatą bei aplinką nuo neigiamo triukšmo poveikio. Pagal Triukšmo valdymo įstatymo 3 straipsnio 1 dalį vienas iš pagrindinių triukšmo valdymo principų yra žmogaus apsauga nuo triukšmo, reiškiantis, kad joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai (1 p.); žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas (2 p.). Įstatymų leidėjas Triukšmo valdymo įstatymo 30 straipsnio 3 punktu suteikė asmenims teisę reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai. Triukšmo valdymo įstatymo 4 straipsnis nustato, kad valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją, be kitų institucijų, įgyvendina ir savivaldybių institucijos (4 p.). Savivaldybių institucijų kompetenciją vykdant triukšmo valdymą nustato Triukšmo valdymo įstatymo 13 straipsnis, kurio 1 dalyje apibrėžta savivaldybių tarybų kompetencija, o 2 dalyje – savivaldybių vykdomųjų institucijų, kitų pavaldžių viešojo administravimo subjektų kompetencija. Triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnis nustato, kokias priemones turi teisę laikinai taikyti savivaldybių institucijos kartu su įgaliotomis institucijomis.“

15. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2008 m. kovo 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-154/2008:

„Ar viešosios teisės subjektas elgėsi pakankamai rūpestingai ir atidžiai, turi būti vertinama pagal tai, kaip tiksliai jis laikėsi jo veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų.“

Tyrimo išvados

16. Apibendrinus Pareiškėjo skunde Seimo kontrolierei nurodytas aplinkybes (pažymos 2 punktas), konstatuotina, jog jis skundžiasi Centro pareigūnų neveikimu sprendžiant triukšmo mažinimo Turgavietėje klausimus: 1) Pareiškėjui neaišku, „Ar buvo Bendrovei panaikintas higienos paso užsiimti ūkine veikla galiojimas? Jeigu nebuvo, kodėl tuomet nėra vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai?“, 2) ar buvo išsiųstas Savivaldybei Centro raštas; „jeigu toks raštas ir buvo siųstas, tai rodo galimą Centro darbuotojų tyčinį aplaidumą arba tyčinį neveikimą, kadangi Centras negali nežinoti procedūrų, kad Savivaldybės Administracinės veiklos skyrius gali imtis poveikio priemonių tik tokiu atveju, jeigu asmuo bus ne tik patrauktas administracinėn atsakomybėn, bet nubaustas už padarytą nusižengimą, ir nebus įvykdes numatytų poveikio priemonių“; 3) Pareiškėjo nuomone, Centro veikla, vilkinant administracinės nuobaudos skyrimą Bendrovei, neatitinka ANK nustatytų teisės viršenybės, teisingumo, operatyvumo, protingumo ir proporcingumo principų reikalavimų“.

17. Apibendrinus pažymos 11–15 punktuose nurodytą teisinį reglamentavimą, teismų praktiką bei šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–10 punktai), konstatuotina, kad asmens teisė į sveiką aplinką įtvirtinta Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53 ir 54 straipsniuose, kuriuose nustatyta valstybės pareiga rūpintis žmonių sveikata, valstybės ir visos visuomenės pareiga saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių, taip pat yra nustatyti pagrindiniai Lietuvos valstybės aplinkos apsaugos politikos tikslai bei kryptys. Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalyje suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką, visi juridiniai ir fiziniai asmenys turi susilaikyti nuo tokių veiksmų, kuriais būtų daroma žala aplinkai ir joje gyvenantiems žmonėms, bet ir nustatomos teisinio poveikio priemonių taikymo prielaidos subjektams, nesilaikantiems nustatytų imperatyvų.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra konstatavęs, jog „[...] žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių“, „[...] žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija“, ir kad „[...] toks ūkinės veiklos ribojimas, kuriuo siekiama apsaugoti žmonių sveikatą, traktuotinas kaip skirtas bendrai tautos gerovei užtikrinti ir, jeigu yra paisoma iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, savaime nelaikytinas pažeidžiančiu Konstituciją“. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra pažymėjęs, jog „teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimai neapsiriboja konkrečiais ar fiziniais pažeidimais, pvz., neteisėtu patekimu į būstą, bet taip pat apima tuos, kurie nėra konkretūs ar fiziniai, pvz., triukšmas, tarša, kvapai ar kitos suvaržymo formos“.

Pagal VSPĮ (pažymos 11. 2 papunktis), Reglamentą (pažymos 12.2 papunktis), Centras vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus. Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė vykdoma Reglamento nustatyta tvarka, t. y. kontrolės metu nustatytus visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, administracinė atsakomybė taikoma vadovaujantis ANK nuostatomis.

Saugi asmenų gyvenamoji aplinka užtikrinama triukšmo ribojimu, kurio vykdymą pagal kompetenciją užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijos.

Vadovaujantis VAI (pažymos 11.4 papunktis) ir remiantis teismų praktika (pažymos 14 ir 15 punktai) Centras savo veikloje turi laikytis įstatymo viršenybės ir kitų viešojo administravimo principų reikalavimų; Centro veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški, ar Centras elgėsi pakankamai rūpestingai ir atidžiai, turi būti vertinama pagal tai, kaip tiksliai jis laikėsi jo veiklą reglamentuojančių įstatymų reikalavimų.

18. Vadovaujantis VSPI, verčiantis turgaviečių veikla nėra privaloma turėti leidimą-higienos pasą. Šio tyrimo metu Seimo kontrolierėms kreipusis į Centrą Pareiškėjui neaiškiu klausimu, „Ar buvo Bendrovei panaikintas higienos paso užsiimti ūkine veikla galiojimas? Jeigu nebuvo, kodėl tuomet nėra vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai?“ (pažymos 8.1 papunktis), gauti Centro teisės aktų reikalavimus atitinkantys paaiškinimai, kad „VSPI 21 straipsnio 4 dalyje nurodytos veiklos rūšys, kurioms būtinas leidimas-higienos pasas, tarp šių veiklų nėra turgaviečių veiklos, todėl Bendrovė nėra subjektas, kurio veiklai vykdyti reikalingas leidimas-higienos pasas. Atsižvelgiant į tai, Bendrovei negali būti taikomas Įstatymo 22 straipsnio 9 dalies reikalavimas, kad triukšmo šaltinių valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimas-higienos pasas užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai“ (pažymos 9.4 papunktis).

19. Pagal Įstatymą (pažymos 11.3 papunktis), Valstybinės triukšmo kontrolės aprašą (pažymos 12.1 papunktis), pagrindiniai triukšmo valdymo principai yra žmogaus apsauga nuo triukšmo – joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai, žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas. Asmenys turi teisę reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai, savivaldybių tarybos yra įgaliotos tvirtinti triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles, siekdamos apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, savivaldybių institucijos kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija turi teisę laikinai apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą, taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones. Kontrolieriams per patikrinimą nustatčius sveikatos apsaugos ministro patvirtintų triukšmo ribinių dydžių reikalavimų pažeidimų, triukšmo šaltinių valdytojams pateikiami reikalavimai neviršyti triukšmo ribinių dydžių. Kontrolierių reikalavimus triukšmo šaltinių valdytojai (Bendrovė) turi įvykdyti per 30 kalendorinių dienų, pasibaigus šiems terminams sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka vykdoma triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų vykdymo kontrolė. Bendrovei per nurodytus terminus neįvykdžius jam pateiktų reikalavimų neviršyti triukšmo ribinių dydžių, kontrolieriai priima sprendimą pagal ANK pradėti administracinio nusižengimo teiseną dėl Įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių triukšmo valdymą, nevykdymo ar pažeidimo ir kreipiasi į savivaldybės administraciją, kurioje yra triukšmo šaltinis, dėl kurio nustatytas triukšmo ribinių dydžių viršijimas, su prašymu taikyti Įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodytus veiksmus.

Vadovaujantis Taisyklėmis (pažymos 12.3 papunktis), jei įsiteisėjus nutarimui administracinio nusižengimo byloje dėl triukšmo šaltinio valdytojo nubaudo už Įstatymo ir (ar) Taisyklių pažeidimą vis dar nėra įvykdyti nurodyti reikalavimai, Savivaldybė kartu su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija sprendžia, ar laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą, ar taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones.

Šio tyrimo metu gautais duomenimis, Centro raštas Savivaldybei buvo išsiųstas, jį Savivaldybė gavo tą pačią dieną ir pateikė 2022 m. lapkričio 4 d. atsakymą (pažymos 9.2 ir 10.2 papunkčiai).

Pažymėtina, kad iš Centro rašto (pažymos 6 punktas) matyti, kad Centras, teikdamas informaciją Savivaldybei apie nustatytą triukšmo ribinių dydžių reikalavimų Turgavietėje pažeidimą dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo, vadovavosi Įstatymu bei Kontrolės aprašu, tačiau nepagrįstai neįvertino Taisyklių reikalavimų, kad tokias priemones

Savivaldybė privalo įgyvendinti tik, kai įsiteisės nutarimas administracinio nusižengimo byloje dėl triukšmo šaltinio valdytojo nubaudo už Įstatymo ir (ar) Taisyklių pažeidimą.

Be to, Centras, neatsižvelgdamas į Taisyklių reikalavimus ir pateikęs Savivaldybei Centro raštą, Atsakymu informavo Pareiškėją apie šį kreipimąsi (pažymos 5 punktas), tuo suteikdamas Pareiškėjui nepagrįstų lūkesčių, kad Savivaldybė, gavusi Centro raštą, imsis triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo.

Centras, siekdamas įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, o sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą (pažymos 14 punktas).

Šio tyrimo metu Centras nepateikė motyvuotų paaikškinimų, kodėl galimai iki šiol daugiau nei per metus (nuo to laiko, kai buvo nustatyta, kad Bendrovė neįgyvendino triukšmo mažinimo ir prevencijos priemonių) neįsiteisėjo nutarimas administracinio nusižengimo byloje dėl Bendrovės atsakingo asmens nubaudo už Įstatymo pažeidimą (šio tyrimo metu nepateikta žadėta informacija apie administracinės bylos nagrinėjimo 2023 m. lapkričio 29 d. žodinio proceso tvarka rezultatus; pažymos 9.1 papunktis). Be to, Centras, nepateikė duomenų, kad ėmėsi papildomų priemonių, kai gavo Savivaldybės informaciją, kad ji nesiims triukšmo mažinimo įgyvendinimo priemonių iki įsiteisės nutarimas administracinio nusižengimo byloje. Atsižvelgus į tai, kad triukšmo Turgavietėje problema yra aktuali Pareiškėjui ir šalia Turgavietės gyvenantiems asmenims, siekiant, kad kuo skubiau būtų užtikrinta jų teisė į saugią gyvenamąją aplinką, Centrai teiktina atitinkama rekomendacija.

20. Remiantis teismų praktika (pažymos 14 punktas) administracinių teisės pažeidimų tyrimas ir nuobaudos skyrimas yra procesinė veikla, kurią reglamentuoja specialus įstatymas – ANK. Administracinių teisės pažeidimų teisenoje dalyvaujantys subjektai yra specifiniai, administracinių teisės pažeidimų teiseną iš esmės nuo viešojo administravimo skiriasi savo prigimtimi, kadangi ja yra įgyvendinamos valstybės nustatytos tam tikros prievartos priemonės subjektams, pažeidžiantiems įstatymais ir viešojo administravimo subjektų aktais nustatytas privalomas elgesio taisykles, tokios veiklos teisėtumo kontrolė yra griežtai reglamentuojama ANK normomis ir ją gali vykdyti tik ANK įvardyti subjektai, administracinių teisės pažeidimų teiseną ir joje dalyvaujantys subjektai nepatenka į viešojo administravimo sistemą.

Vadovaujantis SKĮ (pažymos 11.4 papunktis) Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pareigūnų veiksmų (neveikimo), nagrinėjant administracinių teisės pažeidimų bylas, vertinimas nepriskirtas Seimo kontrolieriaus kompetencijai. Taigi, šio tyrimo metu nebus vertinami Centro veiksmai (neveikimas) taikant administracinę atsakomybę Bendrovės atsakingam asmeniui.

21. Apibendrinus pirmiau pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Pareiškėjo skundas pripažintinas pagrįstu pagal pažymos 19 punkto išvadas.

22. Kartu Seimo kontrolierė atkreipė dėmesį į tai, kad:

22.1. Kontrolės aprašo ir Taisyklių nuostatos dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo pradžios momento skiriasi, t. y. Kontrolės apraše nustatyta, kad kontrolieriai dėl triukšmo prevencijos (mažinimo) priemonių taikymo kreipiasi į savivaldybės administraciją, kai pradėta administracinio nusižengimo teiseną dėl Įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių triukšmo valdymą, nevykdymo ar pažeidimo, tačiau Taisyklėse nustatyta, kad Savivaldybė imasi

priemonių tik įsiteisėjus nutarimui administracinio nusižengimo byloje dėl triukšmo šaltinio valdytojo nubaudimo už Įstatymo ir (ar) Taisyklių pažeidimą.

Manytina, kad šiuo atveju neužtikrinamas valstybės ir savivaldybių institucijų veiklos triukšmo mažinimo klausimais aiškumas, išlieka dviprasmiškumas.

Konstitucinis Teismas (2001 m. liepos 12 d. nutarimas, 5.2 papunktis), aiškindamas Konstitucijos preambulėje įtvirtintą teisinės valstybės principą, pažymėjo, kad „vienas iš esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinio saugumo principas. Jis reiškia valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugoti teisinių santykių subjektų teises, taip pat įgytas teises, gerbti teisėtus interesus bei teisėtus lūkesčius. Principo paskirtis – laiduoti asmens pasitikėjimą savo valstybe ir teise.“

Konstitucinio Teismo 2009 m. birželio 22 d. nutarime pažymėta: „vienas esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir teisinis aiškumas; teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus“, „konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytu įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais (Konstitucinio Teismo 2006-03-14 nutarimas), nes taip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė poįstatyminiu teisės aktų atžvilgiu (Konstitucinio Teismo 2002-08-21 nutarimas).“

Šio tyrimo metu Centras pateikė nuomonę, kad galimai Savivaldybės tarybos patvirtintos Taisyklės neatitinka Įstatymo reikalavimų (pažymos 9.3 papunktis). Iš tiesų „Įstatymo 27 straipsnio 2 dalimi savivaldybės įpareigotos taikyti triukšmo prevencijos priemones, apriboti triukšmo šaltinių veiklą, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai. Kitų sąlygų taikyti triukšmo prevencijos priemones nėra numatyta“, minėtos Taisyklių nuostatos sudaro prielaidas triukšmo prevencijos priemonių taikymą ir triukšmo šaltinio veiklos ribojimą nutęsti ne tik administracinės teisenos vykdymo laikotarpiu, bet ir teisminių bylų nagrinėjimo laikotarpiu.

Pagal Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovas, prižiūrėdamas, ar savivaldybės laikosi Konstitucijos ir įstatymų, ar vykdo Vyriausybės sprendimus, yra įgaliotas tikrinti savivaldybės tarybos priimtų teisės aktų teisėtumą (šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1 punktas), todėl yra tikslinga teikti atitinkamą rekomendaciją Vyriausybės atstovui Vilniaus ir Alytaus apskrityse;

22.2. pagal Vietos savivaldos 4 straipsnyje įtvirtintus pagrindinius principus, kuriais grindžiama vietos savivalda, savivaldybės institucijos turi užtikrinti, kad jų priimami sprendimai nepažeistų žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 35 punkte įtvirtintas teisės normas, viena iš savarankiškujų savivaldybių funkcijų yra savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas (pažymos 11.6 papunktis). Taip pat akcentuotina, kad, pagal Įstatymo (pažymos 11.3 papunktis) 3 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas nuostatas, vienos iš pagrindinių triukšmo valdymo priemonių yra ūkinės veiklos sąlygų reglamentavimas ir triukšmo normavimas, triukšmo kontrolė ir kt. To paties teisės akto 4 straipsnio 4 punkte nurodyta, jog valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina savivaldybių institucijos. Šio Įstatymo ir kitų teisės aktų įgaliotos savivaldybių institucijos turi pareigą atlikti triukšmo kontrolę. Pagal Įstatymo 13 straipsnio 3 dalį savivaldybių institucijos privalo reikalauti, kad triukšmo šaltinių valdytojai tikslintų ir keistų triukšmo prevencijos veiksmų planus ir juos įgyvendintų, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką.

Atsižvelgiant į Savivaldybei įstatymais suteiktą kompetenciją, šios pažymos 22.1 papunkčio išvadas, šio tyrimo metu nagrinėjamos triukšmo mažinimo problemos aktualumą, konstitucinę Savivaldybės pareigą rūpintis žmonių sveikata, tikslinga teikti Savivaldybės administracijai atitinkamas rekomendacijas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

23. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundą dėl Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

24.1. *Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos direktoriui:*

24.1.1. kuo skubiau pagal kompetenciją užbaigti administracinę teiseną dėl Bendrovės atsakingo asmens patraukimo administracinėn atsakomybėn už Įstatymo pažeidimus;

24.1.2. nustatyta tvarka kartotinai kreiptis į Savivaldybės administraciją dėl triukšmo mažinimo priemonių taikymo;

24.3. *Vyriausybės atstovui Vilniaus ir Alytaus apskrityse* – pagal kompetenciją patikrinti Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių atitikimą Triukšmo valdymo įstatymui ir Valstybinės triukšmo kontrolės aprašui bei, prireikus, imtis priemonių nustatytiems teisės aktų pažeidimams pašalinti.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašom pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė